

Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit: Magatartászavar? Sajátos nevelési igény?

főiskolai tanár

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet

Károli Gáspár Református Egyetem

Az előadás egy másfajta megközelítése a sajátos nevelési igényű tanulók viselkedésbeli sajátosságainak. A bemutatás szempontja, hogy az egyes sajátos nevelési igényű gyermekek miért mutatnak láthatóan magatartászavar tüneteket, és ezek a tünetek hogyan függenek össze eltérő fejlődésükkel. Célom bebizonyítani, hogy a gyakran sémákat követő megítélések mindegyike mögött a sajátos nevelési igényből fakadó maladaptív viselkedés áll. A környezet számára legkevésbé tolerált viselkedésformák az alábbiak: durva bánásmód tárgyakkal, állatokkal, emberekkel, normaszegés, agresszió (verbális, fizikai, nyílt, rejtett), valamint a zavaró egyéni megnyilvánulások. A külső környezetet nem zavaró, de a gyermek személyiségét erősen romboló tünetek nem a környezet, hanem a gyermek számára tolerálhatók a legkevésbé: a szorongás, következményei és megjelenési formái, a szociális biztonság hiányából fakadó frusztrációk és a szomatikus tünetek. A tipikus externalizáló vagy internalizáló tünetek mögött is a sajátos fejlődés eltérései okolhatók, attól függően, hogy az egyes specialitások hogyan mutatkoznak meg a gyermekek viselkedésében.

Az előadás során mindig az eltérő viselkedés okait tárom fel azért, hogy ennek ismeretében érthetővé váljon a gyermekek reakciója. Egyértelművé kívánom tenni, hogy az eltérő okok következményeképpen nem lehet egységes megítélés és kezelés sem. A hatékony kezelés sikeressége éppen az okok és a következmények ismeretén múlik.

Az előadás szakirodalmak és szemléletek szintézise. A viselkedésváltozások indoklása és magyarázata Sigmund Freud, Ranschburg Jenő, Gádoros Júlia, Vekerdy Tamás, Buda Béla, Bagdy Emőke szemléletén alapul, míg a sajátos nevelési igény tüneteinek meghatározása a gyógypedagógiai diagnosztika és a gyógypedagógiai pszichodiagnosztika megállapításait ötvözi.